

□ “Bu binalara bakarak Türklerin ne denli güçlü, dürüst ve dosdoğru, mert insanlar olduklarını anlayabilirsiniz .”

Kendi Amerika'da gönlü Selçuklu'da AYDOĞAN VATANDAŞ “Eğer **Selçuklular** olmasaydı ne **Osman** lı, ne **A**

tatürk

, ne de modern

Türkiye Cumhuriyeti

olurdu.” Bu sözler Amerikalı bir Selçuklu araştırmacısına,

Katherine Branning

'e ait. Branning aynı zamanda

Alaaddin Keykubat

'in eşi

Mahperi Hatun

ile ilgili bir roman yazıyor. Katharine Branning, 20 yıldır Anadolu'daki tüm kervansarayları tek tek incelemiş bir İslam sanat tarihçisi.

Bir Anadolu âşığı demek belki daha doğru olur. Selçuklu sanatı ve mimarisi konusunda dünyadaki belli başlı uzmanlardan biri. Halen New York'ta yaşıyor; ama yılın bir ayını mutlaka Anadolu'da geçiriyor. Kayseri, Konya, Amasya, Tokat, Erzurum, Erzincan'ı geziyor, tarihî binaları inceliyor, insanlarla konuşuyor.

Katharine Branning, Amerika'nın orta batısında doğmuş. Paris Üniversitesi, Sorbonne ve Ecole du Louvre üniversitelerinden mezun olmuş. Akademik kariyerini **İslamî sanatlar** üzerine yapmış. Paris'te Fransız Mimarlık Enstitüsü'nde kütüphane müdiresi olmuş.

Prof. Talat S. Halman

ile Türk dili ve edebiyatı üzerine çalışmış. Şu anda New York'ta Fransız Büyükelçiliği'nin kültür hizmetlerinin yürütüldüğü French Institute ve Alliance France adlı kuruluşun üst düzey yöneticisi. Anadolu'ya ilgisi öğrencilik yıllarına uzanıyor. Paris'teki eğitimi sırasında binlerce slaytı incelemek zorunda kaldığı sıralarda, Sivas'taki

Gök Medrese

'yi görmüş ve şöyle demiş: "Ne yapıp etmeli, mutlaka bu konuda daha fazla şey öğrenmelisin." 20 yıllık macera böylece başlamış. Türkiye'ye ilk kez 1976 yılında gidilmiş: "**Orada inanılmaz şeyler hissettim. İnsanların cömertliğini, sıcakkanlılığını, nezaketini gördüm. Anadolu'da insanlar tanımasalar da selam verdiler bana, ben de onlara verdim**." diyor.

Katharine Branning, 'turkishhan.org' adlı web sitesini de işte bu araştırma sonrasında hazırlamış. Her yıl bir aylığına Türkiye'ye geliyor. Genelde İç Anadolu'yu geziyor: "5-6 gün İstanbul'da kalıyorum. İstanbul şehirlerin kraliçesi; ama ben daha çok Orta Anadolu'ya gidiyorum. İnsanlarla konuşuyor, onlarla vakit geçiriyorum." Katharine, Türkiye'de onlarca unutamadığı anısı bulunduğunu belirterek, anlatmaya başlıyor: "Anadolu'da Kayseri'de **İlyas Subaşı** adında bir şair ve yazar vardır. Kayseri tarihçisidir. Kayseri'de bir kitapçıda kitabını gördüm. Bu kitap çok ilgimi çekmişti. Kitap, çağlar boyunca Kayseri'nin tarihini anlatıyordu. Kitabını okuduğum zaman yıllardır web sitemde yapmak istediğim şeyi yaptığını anladım." Katharine Branning, geçen yıl Kayseri'ye geldiğinde Subaşı'nın evinde de bir gün misafir kalmış. İsmi telaffuz etmekte zorlandıkları için 'Kadriye' diye çağırmışlar kendisini: "Kadriye ismiyle yeniden doğmuş oldum böylece. Adım Amerika'da Katharine, Anadolu'da Kadriye." İlyas Subaşı, Branning'den, son 20 yıl içinde Türkiye'de gördüğü, tecrübe ettiği her şeyi yazmasını istemiş. Bu tekliften çok memnun olan Branning, 20 yıldır tuttuğu notları kitaplaştırmaya başlamış.

Anadolu'daki tarihî eserler içinde kervansaraylara hayran kalan Katharine Branning, "**Bu binalara bakarak Türklerin ne denli güçlü, dürüst ve dosdoğru, mert insanlar olduklarını anlayabilirsiniz**." diyor.

Gezip incelediği 40 kervansarayı web sitesinde tanıtan Branning, en çok Tokat'taki kervansarayı sevmiş: "Tokat Pazar'da bir kadın tarafından yapılan hanı 1993 yılında ziyaret ettim. Hanları ziyaret ettiğimde orada 1 gün kalır ve onlarla arkadaş olurum. 'Böylesi bir bina yaptıracak gücü, parası, vizyonu, amacı olan bir kadın kimdi?' diye düşünmeye başladım. Ben modern bir kadın olarak bile, böyle bir binayı yaptıramam diye düşündüm. Bu kadının kim olduğunu araştırmaya başladım. Alaaddin Keykubat'ın 2. karısı Mahperi Hatun olduğunu öğrendim. Şu anda bu kadınla ilgili bir roman yazıyorum." Selçuklu, Osmanlı mimarisinin en çok beğendiği tarafın ise Hıristiyan mimarisinde olduğu gibi azizlerin görüntülerine benzer noktaların bulunmaması olduğunu söylüyor Branning: "Selçuklu, Osmanlı mimarisinde böyle şeyler yok. Bu mimari her insana anlayabileceği, hissedebileceği şeyler veriyor. Ben bir Hıristiyan'ım, kiliselere gittiğimde bu gördüklerimden rahatsız olmuyorum, sadece bunun bana suni geldiğini söylemek istiyorum."

Selçukluların attığı temel üzerinde yaşıyorsunuz

“Selçukluların bu dönemde Amerikalılara çok benzediğini düşünüyorum. Bu ülkenin temellerinde, çok büyük bir toplum, devlet ve kültür meydana getireceklerini söyleyen harikulade zeki adamlar var. Onları Selçuklulara benzetiyorum. Başka kültürlere toleranslı, güçlü devlet yapısına sahip, eğitimi, ticareti destekleyen bir toplumdur Selçuklular. Eğer onlar olmasaydı, ne Osmanlılar, ne Atatürk ne de siz şu an yaptıklarınızı yapamazdınız. Selçuklu mimarisine bakıldığında onlarca mil uzaktan görülebilen, çok güçlü, kendini kabul ettiren binalar görürsünüz. Bu binalar içinde beni en çok etkileyen ise kervansaraylar oldu. Selçuklu sultanları yollar, köprüler yaptırdılar, buraya gelen insanların güvenliklerini sağlamak için çalıştılar.”

<http://www.turkishhan.org/PazarKeyfi.htm>